

III.

Když člověk necítí odpovědnost Bohu za dar svého života, těžko má odpovědnost před „Božím lidem,“ před lidmi, s nimiž se stýká, s nimiž žije. Ne odpovědnost v podobě strachu před Bohem strážníkem nebo soudcem, ale odpovědnost z lásky, dík za lásku, která mě stvořila, abych byl podobný dokonalému obrazu Božímu. Domyslíme - li do detailu tuto pravdu, pochopíme prázdnotu dnešního světa. Ten, kdo se cítí, nebo spíš necítí odpovědný jenom sám sobě, může ve jménu falešné svobody pohrdat vším a všemi, nakonec i sebou. Jakou úctu může mít sám k sobě, jako k Božímu dílu, když neuznává ruku Boží, z ní vyšel? A kde není úcta, není ani láska. Spíš opačně, kde není láska, není ani úcta. Když pomíjím absolutno, kulhám v realitě, potácím se světem prázdný a nakonec zoufalý. Když nechci uznat Lásku, která za mnou stojí v každé chvíli, jak mi může pomoci? Pak jsem nutně smutný a nenaplněný, hledám falešné náhražky, vztekám se pro všechno nebo si pro všechno zoufám, nenávidím všechny i sám sebe. Pak ve svých očích nemám vlastně žádnou cenu, ani ti okolo mne. Pak je „snadné“ ničit sebe, propadnout zlu narkotik, prostituce, zabíjení nenarozených dětí.. dokonce všech lidí. Nic na světě pak nemá smysl, nic není v řádu.. Protože - k čemu to všechno? Tady na světě je „k zblití“ a věřit v „něco potom“, to je přece absurdní.

Jaká zoufalá černá a slepota se pak rozprostírá nad Zemí. A přitom na dosah ruky je při vyslovení dvou slov: - chci, pomoz! - Ten, který je stále připraven být s každým člověkem s hlubokou úctou k němu. Uvědomit si, jak strašně si nás Bůh váží, jak nás bere vážně, když usiluje neumdleně o naše partnerství! Jak je možné, že je odmítáme a nestojíme o ně? Jak je možné, že světelný Boží šíp, který tmu světa stále proráží, nedostihne právě nás? Proč se nevydáme do kuzele světla, který je právě pro nás, nad námi? Proč se jím nenecháme pronést k Bohu?

Jak blahodárně pak působí, když se octneme mezi těmi, kteří toto všechno vědí a vědomě jdou nejen za Božím svitem, ale plují přímo v něm! Nemusí to

být jen učení a moudří, nemusí být ani nepatrní a prostí, jen Boží lid. Se vši člověčinou. Copak Ježíš mezi takovými nežil a nevybral si je k apoštolování? Z lotrů a prostitutek udělal svou milostí nakonec světce, ale nezabavil je přitom jejich lidské přirozenosti. Proč tedy ty falešné představy o tom, že lidé „chodící do kostela“ nejsou živí? Nebo nepotřebují Boží pomoc ve všem jako každý jiný člověk?

„Uhni kousek, sem ještě přijde Mařa,“ statná panímáma se vrtěla v lavici a ždouchala do své sousedky, aby poposedla. Ta se poslušně posunula, ale nakvašeně zašeptala:

“Proč se ten růženec modlí tak, tak to přece neděláme? Co to má znamenat, nějaké novoty?” a vpadla do modliteb podle svého. Stařeček, který předfíkával rozjímavý růženec, se však nedal zmást. Paní zmlkla, chvíli obě i se sousedkou poslouchaly, pak se váhavě potichu přidávaly k ostatním.

Na misiích se moc lidí muselo překonat. Překonat ostych, vystoupit na veřejnosti, už to bylo pro mnohé obrovský převrat.

Když kněží, zvyklí z města na samozřejmost služby přečíst třeba jen první čtení při mši svaté, požádali o tuto službu, netušili, čemu vystavují ochotníky.

„Aha, myslí si, že to umí a koftá. A stejně ji špatně slyšíme.“ „Boží lid“, který poslouchal v kostelních lavicích, se ze začátku ani nesoustředil na obsah čteného, ale na výkon. Ale všechno má svůj čas. Trpělivost Pána s námi je neuskonalá. Pomalu se všechny hrany obrušovaly. Tak i rozjímavému růženci na misiích lidé „přišli na chuť“.

Maminka přiběhla do kostela v pauze mezi dvěma programy. Byl pátek odpoledne, měla následovat křížová cesta. Klekla, ale jen se připravovala na modlitbu. Kostel byl čistý, s nádhernou květinovou výzdobou. Neodolala a pochválila to své sousedce.

„To slečna Nováková,“ zašeptala paní.

Tak toto je zvlášť vidět, pomyslela si matka po odpovědi, ale člověk si ani neuvědomí, kolik lidí se podílí na úklidu kostela, praní kostelního prádla, přípravě bohoslužeb. Varhaníci, kostelníci - kolik lidí je v anonymitě, když člověk přijde pak k „hotovému“! Copak v Přímětickém týmu! Kněží se o tyto věci nemuseli starat, byla to pro ně veliká pomoc a byli za ni vděční. Maminka to od nich věděla.

Nemohla se nějak soustředit, jenom pomalu z ní opadávala starost „farské hospodyně“. Až pohled na připravený velký dřevěný kříž, který už stál v kostele, ale bude až zítra odtud slavnostně nesen na sídliště, ji pomalu vynášel od země vzhůru.

Ave crux, spes unica! Bud' zdrav, kříži, jediná spáso!

Žádné jiné znamení už nám Bůh nedá než tebe. Nikdo jiný už nás z bláta země nemůže vytáhnout vzhůru. Jsi jediná zdviž nesoucí rychle a bezpečně. Tak těžká a náročná na jednom břevnu, tak shovívavá a milosrdná na břevnu druhém. Sečteme - li je, vynulují se a zůstáváme ve středu a můžeme se rozhodnout dál. Ve výchozím bodě, u něhož blízko dotlouklo Kristovo srdce. Necháme se jím přivábit? Je stále rozevřené jen pro nás. Svým rozumem, který je Boží dar, nestačíme na pochopení tohoto tajemství lásky. Ale když pokorně odchlípneme své srdce, už toto nepatrné gesto Bohu všemohoucímu stačí. Je nemírně vynalézavý a ohleduplný, netlačí nás k patě kříže, nemusíme se plazit před ním v hanbě. Splyneme v tu chvíli s Kristem, protože tou nepatrnou štěrbinkou vnikla do nás Jeho láska. Ta si už další cestu plně uvolní, když dovolíme. Nestojíme pak před spravedlivým Bohem sami, stojí s námi bratr Ježíš. A toho přece Bůh nakonec vzkřísil.

Při stvoření Země se Duch Boží stále vznášel nad vodami, podle Písma. Tento básnický obraz rozdechával teď matku při pohledu na Kristův kříž. Ježíš přece řekl, že nám zanechává svého Ducha. Vznáší se tedy i teď v tomto kraji, v této naší zemi, připraven osvítit a zapálit v poušti oheň. Přihlásíme - li se ke Kristovu kříži jako ke znamení spásy, dá nám i teď Kristus svého Ducha. Tiše, nenápadně, ne s hromobitím a hlukem. Ale půjdeme - li s Ním, musíme časem ovlážit aspoň kousek pouště. Z malých oázek postupně vyroste Boží krajina.

Matka měla skloněnou hlavu, ale usmívala se při té představě. Otec Pavel ji v tu chvíli vyzval, jestli by nevedla křížovou cestu. Ten, kdo se přihlásil, nepřišel. Vystoupila proto z lavice a chystala se začít „první zastavení“. V tom krátkém okamžiku si uvědomila, že otec Pavel je oblečený jen do jakéhosi svetříku, v tenkých kalhotách jako včera, zatímco všichni ostatní se choulí v zimě do burnusů. Před chvílí měl zase svou přednášku o duchovním životě. Včera na ní byla a velmi ji nejen oslovila, ale dala konkrétní pomoc pro vnitřní život. Když šel včera kolem ní k ambonu, myslela sice zcela světsky na to, že mu nabídne, jestli nechce, aby mu kalhoty vyžehlila. Skromně pak večer odpověděl, že to snad ani není potřeba. Velkou skromností a dobrotou bylo i to, že nechal vymalovat při příchodu sem jen pokoj pro civilkáře a Leův.

„A co vy, otče,“ ptali se hoši udiveně.

„Ale, já to nepotřebuji,“ nechtěl otec spíš prozradit, že na víc by ani nebyly peníze.

Jakmile ale včera začal v kostele mluvit, ihned ji zaujal, „kalhoty nekalhoty“. Neboží kněží, kdyby tušili, jak jsou stále pod palbou zájmu a kritiky! Jak nepodstatné věci nás často rozptylují a napadají. Naprosto nevhodně, ale lidé se omlouvají tím, že jim chtějí pomoci. Das vezmi takovou pomoc! I otce Marka plíživě sledovala. Když začal svoje biblické vyprávění tím, že příběhy jsou na-

pínavé jako malé kalhoty, chtělo se jí vykřiknout: to snad přece ne, takové by nemělo být vyjadřování kněze. Ale po chvíli její kritičnost zhasla. Marek vyprávěl opravdu krásně, však mu také posluchačů přibývalo!

Otec Pavel začal tím, jak lidé omlouvají nedostatkem času svůj nezájem o Boha nebo to, že si s ním ani nestačí „promluvit“. Vyšel ze zcela konkrétního důkazu. Zkusil si sám spočítat, kolik minut zabere, kdyby člověk ráno Pána jen pozdravil. Pak přidával jednotlivé denní pozdravy třeba jen formou střílných modliteb. Prostě a srozumitelně vyšlo, jistě k hanbě každého, že čas nám darovaný věnujeme často prázdnotám života místo Pánu. A přitom ani těch několik minut Bohu věnovaných nikdy není ztraceno, jsou nám vráceny i s úroky. Z tohoto důkazu se pak přednáška odrazila, aby laskavě a vlídně ukázala, jak se modlit, jak jednat, abychom v životě se ctí obstáli. Bylo zajímavé, že tak jako vždycky, když matka z fary vypadla, rázem mizely všechny věčné starosti a zůstávala volná a vstřícná pro lidi i „svaté“ věci. Právě tak, když slyšela otce Pavla mimo faru, vnímala všechno bez jakýchkoli averzí.

Za chvíli otec odešel. Čtrnáct zastavení, kterými se s ostatními spojila v duchu s Ježíšem, v ní vybavovala jednotlivá místa v Jeruzalemě, kde tento rok byla. Zdálo se jí, že slyší hluk davu, křik vojáků Kristovy doby právě tak jako tehdy, když tam s ostatními poutníky šlapala v úzké uličce dlažbu. Okolo byly krámký, hluk obchodníků, ale jí se zdálo, že skutečně kráčí s Kristem. Svět okolo je necitelný nebo netečný, hlučný svými starostmi a netuší, že kdyby nebylo tohoto Božího syna, nikdy bychom nebyli osvobozeni z hříchu a nedostali bychom se k Bohu.

Ave crux, spes unica!

Matka se nebičovala představou vlastních pádů, z kterých třeba v životě povstala, jen jí stále provázela představa kříže a Krista samotného. Uvažovala i o tom, jestli by tehdy s ním dokázala veřejně jít, jestli by nepostávala jen někde opodál. Viděla zcela zřetelně dav lidí a sebe v něm. Ne proto, že by se za Krista styděla, ale že dokázala často hříchem z Jeho cesty uhnout. Pane, smiluj se! Pak pronikala ke Kristovým skutečným pádům pod křížem, sílila se jeho povstáním. Viděla Kristovu matku, připouštěla si její bolest při setkání se synem. Sebevědomě si myslela, že by taky Ježíši nabídla s Veronikou roušku. Nikdy nebude dost její pýchy, Pane, smiluj se! Nemohla se do křížové cesty tolik vžívat, příliš ji zachvacovala bolest. Ale nakonec pohlédla na velký dřevěný připravený kříž před sebou. Byl prázdný. Ježíš vstal z mrtvých, Ježíš žije. Všechno zlo světa, všechna „smrt“ světa zmizí, pomine. Vzal všechno na sebe. Aleluja!

Poděkovala místním ženám, které s ní křížovou cestu šly. Ještě chvíli v kostele setrvala, pak odešla znovu na faru.

Sotva otevřela dveře, uviděla děti, jak se smíchem běží z kuchyně nahoru. Každé drželo v ruce nějaký cukrářský výrobek a jedlo. V kuchyni byl kolem velké cukrářské krabice hlouček dětí a katechetek, skláněl se tam i otec Jindřich, který právě přijel z některé vesnic farnosti, kde na závěr misii sloužil mši svatou. I otec Pavel seděl u stolu, pak vstal a vzal si zákusek se slovy:

„My nejsme tak vycvičení jako otec Marek,“ a s chutí se do sladkosti zaskouzl.

Matka si vybavila, že když poprvé Leovi sem něco přivezli, byl taky pátek. On ještě po mši zpovídal, ale poprosil místní paní katechetku, aby se pokusila tedy přichystat táborák. S dětmi přišli i příbuzní, ochotných lidí se napoprve našlo! Jedna paní přinesla piliny, aby dřevo lépe hořelo, jiný chystal pruty k opékání. Ale co v pátek opékat? Děti si vytahovaly jen suché chleby. Ale jakmile přišel otec Leo, ihned řekl, že je přece možné nahradit půst od masa něčím jiným, třeba dobrým skutkem nebo sebezáporem. Jistě v tu chvíli přišel jakýkoli sebezápor v představách hrozně milý, protože paní s pilinami ihned přinesla i několik buřtů.

Musel otec Pavel vůbec dělat nějaký zvláštní sebezápor v bojově polních podmínkách, v jakých se pohyboval?

Otec Jindřich si taky pochutnával a vykládal: „Řekl jsem tam včera kostelníci, nic jsem tím nemyslel, ona je zaměstnáním cukrářka: vás jsem na misiích ještě neviděl - a asi se cítila nějak vinna, protože mi dnes přinesla celou tuto nádheru.“

Všichni se rozesmáli. Příklusaly další děti, katechetka, která s nimi měla nahoře promítat, se zvedla. Zůstaly jen tři kousičky zákusků.

„Prosím, poslužte si,“ otec Jindřich je přisunul k mamince.

„Fakt mám? Mám se nechat zlákat i když normálně držím půst?“

„Ženicha máme jen někdy mezi sebou, však se ještě postíme dost,“ parafrázoval otec Písmo. „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas...“

Zasmála se a vzala si. Pochopila, co tady tato hojnost pro všechny znamená.

„A to ještě přinesla paní Tomšová pod farou buchty. A máme tady i tři jitrničky a nakrájené ramínko. Nezahyneme.“ Otec Jindřich se obrátil k jáhnovi, který sladkost odmítl: „Co jsi mi chtěl říct?“ a odsedl s ním do rohu.

Maminka se začala věnovat přípravě večeře, dnes přijedou všichni na noční bdění, i druhý vranovský jáhen-Víťa, ale nemohla neslyšet jejich rozhovor. Zнала tohoto otce jáhna dobře, měl občas „úlety“. Ted' - velice slušně jako vždycky - bombardoval otce Jindřicha dotazem, proč měl letos při svátku Božího těla netradiční program.

Maminka si vzpomněla na jednu scénku, která byla všeobecně známá, o níž i ona slyšela, když byl ještě otec jáhen v předchozí farnosti. Ta pořádala zájezd na poutní místo do ciziny. Autobus měl pak už odjíždět domů, poutníci byli sbaleni, ale jáhen nikde. Minuty, pak čtvrt hodiny ubíhaly, řidič už byl nervózní, ale nikde nikdo. Pak se rozhodli, že městečko objedou. Třeba ho někde najdou. Otec jáhen mívával potíže s dochvilností. Když jeli kolem chrámu, uviděli ho, jak sedí v jeho dveřích. Zasněný, duchem nepřítomný. Řidič se na něho obořil trochu ražněji, jáhen se nedal.

„Tak co tady děláte, copak nevíte, že se kvůli vám všechno zdrželo?“ ptali se ho lidé.

„Meditoval jsem větu, jak Ježíš seděl u chrámových dveří,“ zněla odpověď.

Nepřejte si, co to s lidmi udělalo. Otec jáhen měl takových scének za sebou víc, v semináři se to jaksi projevilo jen nepatrně. Až teď. Proto bylo kněžské svěcení v nedohlednu. Jeho zbožnost však byla hluboká, ale raději jej otec biskup dal na Vranov. „Ostří hoši“ jej snad udrží.

Matka si teď vzpomněla i na to, co málomluvný Leo povídal o jedné vydaté milulášské besídce v semináři. Tento nynější jáhen byl totiž taky Leův spolužák z ročníku. Leo na besídce dělal anděla. „S takovým tím sladce nevinným výrazem,“ znázornil se.

„A co ostatní?“ ptala se se zájmem i na nynějšího jáhna, opravovala mu na gymnáziu maturitní písemku, měla ho ráda a vždycky se ho zastávala.

„Ten představoval zříceného venkovského faráře. Udělal na jevišti veliký binec, dokonce si nechal přivést i živé slepice, které tam poletovaly. A mezi tím jako sám dožíval. Bylo vůbec veselo. I otec arcibiskup Graubner se rád zasmál. Nakonec otec Graubner zpíval na jevišti s kluky slovácké verbuňky, drželi se kolem ramen, srdečné to bylo.“ Leo se uculoval, když to povídal, musel to být tedy zážitek.

Tady budou stěží mít čas na nějaké scénky při mikulášských, leda by to nacvičili už laici, kteří by byli ochotní. Ale v domácí farnosti Leo i ostatní „bohousi“ ještě za studií hráli dokonce divadla, vlastní hry nebo scénky. A velmi úspěšně.

A teď je Leo rád, že nemusí úplně ležet. Dětem se na misiích místo něho věnuje Vláša. I ona vlastně pomohla, když zorganizovali hru o poklad a děti měly ve farní zahradě plnit nějaké úkoly, aby nakonec ve sklepení fary našly „poklad“, čokoládové penízky umístěné v nádherné truhlici, kterou na faře objevili.

„My dáváme dětem místo čokoládek nebo peněz za ministrování a jinou pomoc jen ty hry a svůj čas. Víc nemůžeme. Toto je první čokoládka, kterou od nás dostanou,“ otec Pavel jí vlídně vysvětloval, proč v Brně měla takové penízky koupit.

Ted' otec Leo doprovodil Libora, který se už vracel do Prahy. Kněze pak čekala cesta za nemocnou starou paní, která prosila o viaticum. Slíbil, i když ven vlastně neměl ještě chodit. Byl to pro něj zvláštní pocit, poprvé udělovat umírající „poslední“ pomazání, jak se na dědině říkalo. To a křest zatím ještě neuděloval. Kromě modliteb za onu ženu vzpomněl na svědectví známého kněze, který jim líčil, jak se jednou nad umírající modlil. Po celou dobu byla netečná, jen se občas ozvalo nějaké zanařikání, ale jakmile kněz skončil, žena najednou jasně promluvila a dodnes je na světě. Takových případů jistě není mnoho, ale hodně lidí už nebere tuto svátost jako postrach, definitivní tečku za životem, ale velkou posilu do života dalšího. Jistě i věčného.

Leo si vybavil i poslední okamžiky svého dědečka. Ještě za ním týden před jeho smrtí přijel a podal mu sv. přijímání. Dědeček už byl předtím „zopatřen“. Pak se Leo od dveří zahleděl na scvrklé starcovy ruce, které v sobě našly takovou sílu, aby objaly dceru, Leovu maminku. Ta, aby zakryla dojetí, nerozplakala se a otce nerozrušila, říkala z legrace - hají, belí... Slyšel i ted' dědův sípavý dech, už nemluvil, viděl několik chmýří na jeho hlavě, propadlé tváře, nafialovělé rty. Drsné. Usmál se na něho ode dveří a poprvé neřekl na shledanou, ale s Bohem. Bude i setkání s touto neznámou ženou tak tklivé?

Když přišel dovnitř, byl hned po uvítání objat velkým klidem a vyrovnaností domácích. Doprovodili ho k nemocné, proklouzla s nimi i kočka.

„Ta je plachá, každého se bojí, to se dívím,“ podotkla dcera nemocné zcela normálně. Leovi se zdálo, že přicházející smrt matky brala jako samozřejmou součást života.

„Maminka žila celý život s Bohem, nemusíme se ani ted' proto o ni bát,“ prozradila knězi a postávala, než si připravil svaté oleje, zapálil připravené svíčky na stole u křížku. Leo si přisedl k nemocné. Kočka stále obcházela na zemi v kruhu kolem kněze, jako by se rozhodovala a bojovala, jestli má nebo nemá.. Nakonec skočila Leovi na klín. Ženina matka se dokonce pousmála, žena vykřikla: „To není možné, ona před každým utíká,“ a vzala kočku, aby s ní odešla.

Kněz i stařenka se usmívali, pak Leo vysvětlil: „Doma máme kočku i psa, králíčky taky. Mám je rád.“ Žena se stále usmívala, pak natáhla ruku, jako by chtěla pohladit ruku jeho. Stiskl ji a přešli k obřadům.

Když se od nemocné vracel, cítil se sám posilněn. Viděl vlastně odcházet přímo k Bohu už druhý život. Dědeček a cizí žena. Když se díval na její hlavu, uviděl jakýsi náznak úplně dívčího pohybu, právě když se ta žena nad počínáním kočky usmála. Nevnímal stařenu, ale člověka, který splnil na zemi Boží

vůli a ted' jde šťastně ke svému Otci. Šťastnou cestu, na shledanou v nebi, dá-li Bůh, paní!

Nedělalo mu proto potíže, když přišel zpět na faru a nakoukl mezi děti, jestli katechetky něco nepotřebují. Ty však hrály s dětmi nějakou hru, bylo už po promítání, vůbec se po něm ani neotočily, tak byly zabrané. Leo všechny objal pohledem, byl to skutečně milý obrázek, plný života a důvěry.

Otec svým dětem neublíží, tak jim podtrhoval nedávno při kněžském setkání jeden spolubratr slova Svatého otce. Ani dívkám, ani dětem. Ani těm nejhorším. Všechny musí mít stejně rád. A jen jako své děti. Leovi se v tuto chvíli zdálo, že tuto moudrost chápe. Neviděl rozdíl ve svém vztahu k umírající a těmto dětem a děvčatům.

Nemohl jít ted' do kostela, musel zůstat v teple pokoje. Ale mohl vysílat své prosby znovu k nebi. Než půjde večer zpovídat. A zítra, snad to půjde, bude se moci aspoň zúčastnit průvodu s křížem přes obec do sídliště.

Jen aby mu zase úplně nevyhověděly hlasivky, před tím ho lékařka varovala. Jenže, copak lze zcela mlčet? I kdyby se to přihodilo, snad by to farníci vzali. Jistě by ho podporovali i tehdy modlitbou. Když se mu to tady stalo poprvé, jen nakrátko, jeden prostý člověk mu řekl: „To tomu rohatému váš hlas tolik vadí?“

Musel tehdy hlasivky rozvíčovat v předklonu, bušit do prsou a říkat: „Ma, ma, ma, me, me, mi, mi, mi...“ Neupozornil Vládu a Tomáše, kteří bydleli vedle a jistě se vyděsili, co se děje, protože za chvíli vyjukaně zakleпали. Leo jim to znovu ke společné radosti předvedl. „To ještě není všechno, mám prý chodit do zahrady a s tímtež pohybem říkat : na naší zahradě rozkvetlo jednadvacet jabloní.. Myslím, že to bude efektní, nechám otevřená vrata, aby farníci mysleli, že jsem se pominul z meditací, ne? Mám prý to třeba udělat i v kostele, když cítím, že se hlasivky příliš napínají. No, jako zpestření - kdoví, co udělám.“ Všem to tehdy zvedlo náladu.

Za chvíli někdo zazvonil a pochvilí zaklepal na dveře jeho pokoje. Vláda doprovázel mladíka a omlouval se: „Přál si mluvit s knězem, nikdo jiný tady není, nevadí?“

„Samozřejmě že ne, prosím,“ Leo udiveně vítal tvář, kterou sice zahlédl v některé vesnici, ale ne v kostele. Nemohl si vzpomenout, kde.

„Já bych se vás chtěl, pane faráři, něco zeptat,“ říkal mladý muž nějak chtěně rozhodně.

„Prosím,“ otec nabídl místo na posteli, nebo na zemi, jinde nemohl. „Ale dal jste mi moc vysoký titul, já jsem jenom kaplan, vlastně podle nového farní vikář. To vůbec nevadí,“ dodal rychle, když se po mladíkově tváři mihl jakýsi úlek. Mladík se ohnul na zem, chvíli tedy skládali nohy pod sebe, to je oba nahladilo k smíchu.

„Až přijдете podruhé, už si třeba sednete na židli,“ řekl Leo. „Nebo jestli chcete, můžeme jít do knihovny, tam židle jsou a dnes je tam asi i teplo, byla tam děcka.“

„Pane kaplane,“ mladík se zřejmě rozhodl tnout do živého. „Já nejsem věřící.“

Kněz naznačil gestem, že na tom přece vůbec nezáleží.

„Chci se vás jen někoho zeptat, proč by měl být každý věřící, když přece člověk může žít dobře..“

.. „nebo možná lépe,“ doplnil Leo, protože mu bylo hned jasné, kam mladík míří..

ten se usmál a doplnili oba společně.. „než věřící.“

Otec Leo poprosil Ducha svatého o pomoc a odpověď: „Proč by.. by... měl být každý.., ta podmínka je tam dobrá, ale takovou milost asi nedostaneme, aby všichni byli věřící..“ Kněz seděl se skříženými nohama, ohnutý, se zabaleným krkem, nabalený ve svetr, ale uvnitř jej hřálo. Další, který hledá, Bohu díky. „Jistě, že je mnoho lidí, kteří žijí krásně, svou přirozenou dobrotou, která je taky Boží dar, oslovují lidi kolem sebe, a při tom nemají s vírou nic společného. Běda nám křesťanům, kteří žijeme tak, jako bychom nevěřili a při tom jsme Boha poznali. Ale podívejte se. Jestliže je něco dobrého a na dosah je něco ještě lepšího, proč po tom nevztáhnout ruku a nepřidat k tomu bohatství, které mám? Proč neobjevit a neseznámit se s absolutní Pravdou, Bůh je pravda. On dává odpověď nejen na to- jak, ale proč. Dává odpověď na smysl všeho. A buďto tedy Bůh je a může ještě víc obohatit můj život, pak mi stojí za to najít ho, nebo ho nepoznám. Poznat a uvěřit je velká milost. Vírou se mění celý pohled na svět, na život. K dobru myslím, ještě k většímu dobru, všechno je ještě krásnější. Můžeme žít výborně, ale i při tom pořád ještě něco hledáme, pořád jako by nejsme naplněni. Můžeme pak hledat ve všech možných náboženstvích, ale jakmile narazíme na Ježíše Krista, obvykle naše cesta, ať je jakákoli, končí. Protože pak se setkáváme se živým člověkem a Bohem, něčím nesmírně dobrým a věrným, tím, kdo nabízí osobní kontakt, který nabízí jak cestu do věčného života - života po smrti, tak to, jak na ni najít. Možná, že pak každý, kdo žije výborně podle hlasu svědomí, může být jenom pokřtěn, proč, to vám taky odpovím, a dál nemusí nic v životě měnit. Bůh jistě všechno zařídí sám.“

Kněz se občas rozkašlával, ale mladík ho nepřerušil. Pozorně jej sledoval. Debata se protáhla, mladík kladl další a další otázky. Nakonec se domluvili, že za knězem zase přijde. Sám o to poprosil. Leo jej šel zase doprovodit ke dveřím. Měl v sobě velikou radost. Nepomíjela, ani když obtížněji vystupoval vzhůru. Cítil se už velmi unavený. Tolik chtěl po zpovídání zůstat s ostatními aspoň část noci v bdění...

„A kráva ze všech nejstarší hned chtěla zpívat s ním,

však nápěv trefit nemohla svým hlasem bučivým..“

Děti. Vpadly do Leových úvah „na jinů notečku“. Bylo je slyšet za zavřenými dveřmi. Zpívaly s vervou Farmáře Johna, kterou je před nedávnem naučil a kterou zase jeho naučil synovec Tomášek. A on je teď ani nemůže na kytaru doprovodit, ani si zazpívat. Asi to bude jeho způsob daru Bohu o těchto misiích, nebo i dál, jeho způsob pokání za tyto farnosti. Lehl do postele, zavřel oči, ale nebyl schopen nějakého přemýšlení. Jen k němu s dětskými hlasy doléhala taky představa Vládi, který mu včera líčil zážitky z dětské mše sv.

„Každý už na ni teď ke konci týdne vodil několik kamarádů ze sídliště. Pro ty děti to je asi zatím především atrakce. V podvečer ve hřbitovní kapli. Někdo se jistě předtím bál v takovou dobu na hřbitov jít. A otec Marek otevřel přede mší uprostřed dlažby v kapličce padací dveře do bývalé hrobky a zpovídal tam. To jste měl vidět, kluci, kteří tam přišli na čumendu, se drali dolů, katechetky se jich ptaly, jestli jsou připraveni. Samozřejmě kluci volali, že ano, i když chudiny nevěděli, oč jde. Tak se jim to katechetky snažily vysvětlit, pochopitelně to v krátké době nešlo.“

„A vydrželi tam pak přes celou dětskou mši svatou?“ byl kněz zvědavý.

„Někteří ano. Otec Marek hned na začátku ohlásil, že na konci bude prohlídka hrobky pro toho, kdo bude chtít. Ale nevěřil byste, otče,“ Vláďa rozradostněně zesílil hlas, “kolik dětí tam chodí. Vlastně je vidíte i tady na faře. Moc jich je.“

„Chvála Bohu! Jen bychom potřebovali taky moc lidí k nim, aby se jim věnovali. A ne aby nemocněli,“ otec Leo sám nad sebou krčil rameny.

„To nic, však si jich ještě užijete. Však se jich taky dočkáte, dá - li Bůh.“

Maminka Leovi o dětských mších taky povídala, ale jako vždycky hned hodnotila, kritizovala to, co se jí nelíbilo. Profesionální deformace... Představovala si vždycky, jak nás vidí nevěřící, co by je mohlo odradit. Vyprávěla:

“Otec Marek vyvolával jako nějaký léčitelé, kteří se objevují občas v republice na stadionech, třeba: máte rádi Pána Ježíše? A přitom děti o něm nevěděly téměř nic během tří mší svatých, jichž se zúčastnily. Samozřejmě, že křičely - ano. Tam to bylo nedotažené. Ale jinak bylo všechno vzorné - dětské přímluvy, otčenáš, při němž se všichni drželi za ruce, vůbec to, že otec Marek se nenechal dětmi ničím vyvést z míry a sloužil celou mši svatou soustředěně. Vysvětloval při tom jednotlivé úkony.“

Leovi teď zazvonil budíček, nastavil si ho, protože měl přece jen obavu, aby neusnul. Vstal a zamířil pak do chrámu. Zpovídal při mši svaté i při stavovské promluvě pro muže, kterou měl otec Jindřich. Tím dnes končil. Bohužel.

Sychravý listopadový večer s mrholením, pak silnějším deštěm. Ve chrámu ještě seděli muži, promluva otce Jindřicha pro ně se protáhla. Mladí lidé z týmu, kteří už přišli na večerní chvály, někteří dokonce už i na noční bdění, postávali, pak mírně poskakovali v předkostelí, protože je začínalo zámst. Maminka byla s nimi.

„Co tam tak dlouho vykládají, už přetahují,“ brblala hubatice - tak si ji maminka pojmenovala, dověděla se však, že právě ona zastane asi nejvíc práce s dětmi.

„Ale otec Jindřich je rád, že chlapi přišli, že mají zájem,“ bránila matka kněze i muže.

„Ale mně je zima,“ hubačila dívka dál. „Jé, bratře, bratře Romane,“ zavolala téměř hlasitě na mladíka, který se protáhl dveřmi k nim. „Prosím, prosím,“ žmudlila o sebe rukama, „že nám povíš něco hezkého?“ Ostatní dívky i asistent „Bimbo“ byli viditelně z jejího chování v rozpacích, nebo nad ním zaujali spíš omlouvavý postoj.

Roman ihned řekl: „No, já raději půjdu ven,“ ale dívka se za ním do deště protáhla, zůstali však stát pod okapem před chrámovými dveřmi. A bylo slyšet dívčín smích. Přibyl tam ještě jeden dívčí hlas, dobírali si otce Pavla, jak bude zpívat kompletář. Hubatice ho napodobila. Ale za vším bylo cítit, že jde jen o úsměvné žertování.

Tým se totiž vlastně nikdy nemohl celý sejít. Ve stálém poklusu taky nebyl čas na společné posezení. Jen jednou zatím vyjeli všichni do Čech na faru za Markovým spolužákem. Jen na tři dny, aby se vůbec poznali, aby možná taky okusili i jiné pohraničí a posílili tak tamějšího kněze. Třeba v Duchcově, máte představu, kolik lidí chodí z desetitisícového města do kostela? Deset. Není to na zhroucení nebo „zabalení fidlátek?“ Je, ale Bůh je mocný. A síla jeho slova není spoutána ničím. Ani mrtvolným rozkladem postižených krajů. Nabídne - li se mu několik světlonošů, jistě udělá z kamenů chleby, kterými časem zasytí i pohanské kraje. Jen je potřeba důvěřovat a přinášet pro to i oběti. Matka Boží, Panna Maria, volá celé toto století vlastně jen jedno slovo: pokání... Jak je všichni věřící naplňují?

Na to teď matka myslela, když slyšela za dveřmi laškovat „světlonošky“. Protáhly se zase dovnitř i s druhou dívkou, která už od září nebyla členkou Fatymu.

„Moc tam leje,“ vysvětlily, Roman byl s nimi.

„Ticho, děcka, všechno je slyšet,“ matka kantorsky napomenula, ale vysoká dívka hlasitě řekla současně s ní: „Konečně.“ Muži se začali rozcházet. Otec Jindřich pak přišel za mládeží.

„Taky se přidám ke klášteru,“ žertoval a rozevíral breviář. Pak si šel sednout před oltář na stranu dívek.

„Růžička mezi trnám,“ neodpustila si temperamentní dívka, ale pak všichni už soustředěně začali, protože přišel i otec Pavel se druhým vranovským jáhnem, světlovlasým Vítem. Dnes nebudeme zpívat, „omluvil se, jako by tušil předchozí žertování dívek,“ jen recitovat.“

Monotonní recitace dvou chórů dělávala dřív matce potíže. Byla to pro ni větší „dřina“. „To je opravdu dřina,“ souhlasil s ní jednou jeden řeholník, s nímž o tom mluvila, „ale jinak by se to úplně rozvezlo. A pak - možná bychom se moc vznášeli a podléhali citům. Někdy je potřeba držet se při zemi a „máknout“.

Slova bušila chrámem, který byl jen spoře osvětlený, chvílemi jakoby jen ťukala jako když přiletí ptáci za okna a zobou. Sytila duše pomalu, povlovně se vlévala do srdcí a tišila v nich denní shon. Mezitím začali přicházet lidé, kteří se odhodlali bdít a prosit za víru v tomto kraji. Pak se otec Marek uklonil před oltářem, bratr Roman tiše drnkal nápěv první písně. Dál už se střídaly zpěvy, modlitby, čtení, rozjímání až do ranní mše svaté v pět hodin.

Matka si ve chvíli rozjímání našla text proroka Jóela 2, 13 - 17:

„Nyní tedy, je výrok Hospodinův,
navraťte se ke mně celým srdcem,
v postu, pláči a nářku.

Roztrhněte svá srdce, ne oděv,
navraťte se k Hospodinu, svému Bohu,
neboť je milostivý a plný slitování,
shovívavý a nejvyšší milosrdný.

Jímá ho lítost nad každým zlem.

Kdo ví, nepojme - li ho opět lítost
a nezanechá - li za sebou požehnání,
a zase budou obětní dary a úlitby
pro Hospodina, našeho Boha.

Trubte na polnici na Siónu,
uložte půst, svolajte slavnostní shromáždění!

Shromážděte lid, posvěťte sbor,
sezvěte starce, shromážděte pacholátka i kojence od prsů,
ať vyjde ženich ze svého pokojíku
a nevěsta ze své komůrky.